

אלול התשס"ט

בס"ד

פרדתו של מנהיג לפרשת וילך (ע"פ שעור של הרב מרדכי סבתו)

1. פרשת וילך

1. דברי הפרדה של משה מהעם

(א) וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל: (ב) ויאמר אלהים בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא והי' אמר אלי לא תעבר את הירדן הזה: (ג) הי' א-להיך הוא עבר לפניך הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך וירשתם והושע הוא עבר לפניך כאשר דבר הי': (ד) ועשה הי' להם כאשר עשה לסיחון ולעוג מלכי האמרי ולארצם אשר השמיד אותם: (ה) ונתנם הי' לפניכם ועשיתם להם ככל המצוה אשר צויתי אתכם: (ו) חזקו ואמצו אל תיראו ואל תערכו מפניהם כי הי' א-להיך הוא ההלך עמך לא ירפך ולא יעזבך:

2. דברי הפרדה של משה מיהושע

(ז) ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע הי' לאבותם לתת להם ואתה תנחילנה אותם: (ח) והי' הוא ההלך לפניך הוא יהיה עמך לא ירפך ולא יעזבך לא תירא ולא תחת:

3. כתיבת התורה על ידי משה, נתינתה לכוהנים ולזקנים ומצוות הקהל

(ט) ויכתב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי הנשאים את ארון ברית הי' ואל כל זקני ישראל: (י) ויצו משה אותם לאמר מקץ שבע שנים במעד שנת השמטה בחג הסוכות: (יא) בבוא כל ישראל לראות את פני הי' א-להיך במקום אשר יבחר תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם: (יב) תקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרד אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את הי' א-להיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת: (יג) ובניהם אשר לא ידעו ישמעו וילמדו ליראה את הי' א-להיכם כל הימים אשר אתם חיים על האדמה אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה:

4. התייצבות משה ויהושע באוהל מועד לצורך מינוי יהושע על ידי הי'

(יד) ויאמר הי' אל משה הן קרבו ימיך למוות קרא את יהושע והתייצבו באהל מועד ונאצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד: (טו) ויקרא הי' באהל בעמוד ענן ויעמד עמוד הענן על פתח האהל:

5. הציווי על כתיבת השירה ומטרתה

(טז) ויאמר הי' אל משה הנך שכתב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרב ונעזבני והפר את בריתי אשר כרתי אתו: (יז) וחרה אפי בו ביום ההוא ונעזבתים והסתרתני פני מהם והיה לאכל ומצאוהו רעות רבות וצרות ביום ההוא הלא על פי אינן א-להי בקרבי מצאוני הרעות האלה: (יח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים: (יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדוה את בני ישראל שירה שיהיה למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל: (כ) כי אביאנו אל האדמה אשר נשבעתי לאבותי וזבת חלב ודבש ואכל ושב ונדשו ופנה אל אלהים אחרים ועבדו ונאצוני והפר את בריתי: (כא) והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות ונענתה השירה הזאת לפניך לעד כי לא תשכח מפי זרעו כי ידעתי את יצרו אשר הוא עשה היום בטרכם אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי: (כב) ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמדוה את בני ישראל:

6. מינויו של יהושע על ידי הי'

(כג) ויצו את יהושע בן נון ויאמר חזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה עמך:

7. כתיבת התורה, מסירתה ללוויים והנחתה בצד ארון הי' לעד

(כד) ויהי ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם: (כה) ויצו משה את הלויים נשאי ארון ברית הי' לאמר: (כו) לקח את ספר התורה הזאת ושמעתם אותו מצד ארון ברית הי' א-להיכם והיה שם בך לעד: (כז) כי אנכי ידעתי את מרצן ואת ערפך הקשה הן בעודני חי עמכם היום ממרים היתם עם הי' ואף כי אחרי מותי:

8. הקדמה לדברי האזהרה של משה לעם

(כח) הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם ושטריכם ונאדברה באזניהם את הדברים האלה ונאעידה בם את השמים ואת הארץ: (כט) כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתון וסרתם מן הדבר אשר צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה באחרית הימים כי תעשו את הרע בעיני הי' להכעיסו במעשה ידיכם:

9. אמירת השירה באוזני העם

(ל) וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמם:

2. רש"י לפס' כ"ג

"ויצו את יהושע בן נון – מוסב למעלה כלפי שכניה, כמו שמפורש 'אל הארץ אשר נשבעתי להם'."

3. מלכים ב' כ"ב – כ"ג

א בן-שמנה שנה, יאשיהו במלכו, ושלשים ואחת שנה, מלך בירושלם; ושם אמו, דידה בת-עדיה מבצקת. ב ויעש הישר, בעיני הנה; ויילך, בכל-דרך דוד אביו, ולא-סר, זמין ושמואל. {פ}

ג ויהי, בשמנה עשרה שנה, למלך, יאשיהו; שלח המלך את-שפן בן-אצליהו בן-משלם, הספר, בית הנה, לאמר. ד עלה, אל-חלקיהו הכהן הגדול, ויתם את-הכסף, המובא בית הנה--אשר אספו שמרי הסף, מאת העם. ה ויתנה (ויתנוהו), על-יד עשי המלאכה, המפקדים, בבית (בית) הנה; ויתנו אתו, לעשי המלאכה אשר בבית הנה, לחזק, בדרך הבית. ו לחרשים, ולבנים ולגדרים; ולקנות עצים ואבני מחצב, לחזק את-הבית. ז אך לא-יחשב אתם, הפסח הנתן על-ידם: כי באמונה, הם עשים. ח ויאמר חלקיהו הכהן הגדול, על-שפן הספר, ספר התורה מצאתי, בבית הנה; ויתן חלקיהו את-הספר אל-שפן, ויקראהו. ט ויבא שפן הספר, אל-המלך, וישב את-המלך, דבר; ויאמר, התיכו עבדיך את-הכסף הנמצא בבית, ויתנהו על-יד עשי המלאכה, המפקדים בית הנה. י ויגד שפן הספר, למלך לאמר, ספר נתן לי, חלקיהו הכהן; ויקראהו שפן, לפני המלך. יא ויהי בשמע המלך, את-דברי ספר התורה; ויקרע, את-בגדיו. יב ויצו המלך את-חלקיהו הכהן ואת-אחיקם בן-שפן ואת-עכבור בן-מיקנה ואת שפן הספר, ואת עשיה עבד-המלך--לאמר. יג לכו דרשו את-יהנה בעדי ובעד-העם, ובעד כל-יהודה, על-דברי הספר הנמצא, הנה: כי גדולה חמת יהנה, אשר-היא נצתה בנו, על אשר לא-שמעו אבתינו על-דברי הספר הנה, לעשות ככל-הכתוב עלינו. יד ויילך חלקיהו הכהן ואחיקם ועכבור ושפן ועשיה, אל-חלדה הנביאה אשת שלם בן-תקנה בן-חרחש שמר הבגדים, והיא ישבת בירושלם, במשנה; וינדברו, אליה. טו ותאמר אליהם, כה-אמר יהנה אלהי ישראל: אמרו לאיש, אשר-שלח אתכם אלי. טז כה אמר יהנה, הנני מביא רעה אל-המקום הנה ועל-ישביו--את כל-דברי הספר, אשר קרא מלך יהודה. יז תחת אשר עזבני, ויקטרו לאלהים אחרים, למען הכעיסני, בכל מעשה ידיהם; ונצתה חמתי במקום הנה, ולא תכבה. יח ואל-מלך יהודה, השלח אתכם לדרש את-יהנה, כה תאמרו, אליו: כה-אמר יהנה אלהי ישראל, הדברים אשר שמעת. יט יעו כד-לבבך ותקנע מפני יהנה, בשמעך אשר דברתי על-המקום הנה ועל-ישביו להיות לשמה ולקללה, ותקרע את-בגדיך, ותבכה לפני; וגם אנכי שמעתי, נאם-יהנה. כ לכו הנני אספך על-אבתיך, ונאספת אל-קברתיך בשלום, ולא-תראינה עיניך, בכל הרעה אשר-אני מביא על-המקום הנה; וישבו את-המלך, דבר.

מלכים ב פרק כג

א וישלח, המלך; ויאספו אליו, כל-זקני יהודה וירושלם. ב ויעל המלך בית-יהנה וכל-איש יהודה וכל-ישבי ירושלם אתו, והכהנים והנביאים, וכל-העם, למקטן ועד-גדול; ויקרא באזניהם, את-כל-דברי ספר הברית, הנמצא, בבית הנה. ג ויעמד המלך על-העמוד ויכרת את-הברית לפני הנה, ללכת אחר יהנה ולשמר מצותיו ואת-עדותיו ואת-חקותיו בכל-לב ובכל-נפש, להקים את-דברי הברית הזאת, הברית על-הספר הנה; ויעמד כל-העם, בברית. ד ויצו המלך את-חלקיהו הכהן הגדול ואת-כהני המשנה, ואת-שמרי הסף, להוציא מהיכל הנה, את כל-הכלים העשויים לבעל ולאשרה ולכל צבא השמים; וישרפם מחוץ לירושלם, בשדמות קדרון, ונשא את-עפרם, בית-אל. ה והשבית את-הכמרים, אשר נתנו מלכי יהודה, ויקטר בבמות בערי יהודה, ומסבי ירושלם; ואת-המקטרים לבעל, לשמש ולירח ולמזלות, ולכל, צבא השמים. ו ויצא את-האשרה מבית הנה מחוץ לירושלם, אל-נחל קדרון, וישרף אותה בנחל קדרון, ויבך לעפר; וישלך, את-עפרה, על-קבר, בני העם. ז ויתץ את-בתי הקדשים, אשר בבית יהנה: אשר הנשים, ארבות שם בתיים--

לאשרה. ח ויבא את-כל-הכהנים, מערי יהודה, ויטמא את-הבמות אשר קטרו-שמה הכהנים, מגבע עד-באר שבע; ונתץ את-במות השערים, אשר-פתח שער יהושע שר-העיר, אשר-על-שמואל איש, בשער העיר. ט אך, לא יעלו כהני הבמות, אל-מזבח הנה, בירושלם: כי אם-אכלו מצות, בתוך אחיהם. י וטמא את-התפת, אשר בני בני- (בן-) הנם: לבלתי, להעביר איש את-בנו ואת-בתו באש--למלך. יא וישבת את-הסוסים, אשר נתנו מלכי יהודה לשמש מבא בית-יהנה, אל-לשכת נתן-מלך הסריס, אשר בפרורים; ואת-מרכבות השמש, שרף באש. יב ואת-המזבחות אשר על-הגג עלית אחו אשר-עשו מלכי יהודה, ואת-המזבחות אשר-עשה מנשה בשתי חצרות בית-יהנה--נתץ המלך; ויכרץ משם, והשלך את-עפרם אל-נחל קדרון. יג ואת-הבמות אשר על-פני ירושלם, אשר מימין להר-המשחית, אשר בנה שלמה מלך-ישראל לעשתרת שקץ צידנים ולכמוש שקץ מואב, ולמלכם תועבת בני-עמון--טמא, המלך...

כא ויצו המלך, את-כל-העם לאמר, עשו פסח, ליהנה אלהיכם--ככתוב, על ספר הברית הנה. כב כי לא נעשה, כפסח הנה, מימי השפטים, אשר שפטו את-ישראל; וכל, מי מלכי ישראל--ומלכי יהודה. כג כי, אם-בשמנה עשרה שנה, למלך, יאשיהו: נעשה הפסח הנה, ליהנה--בירושלם. כד וגם את-האבות ואת-הינדענים ואת-התקפים ואת-הגללים ואת כל-השקצים, אשר נראו בארץ יהודה ובירושלם--בער, יאשיהו: למען הקים את-דברי התורה, הכתבים על-הספר, אשר מצא חלקיהו הכהן, בית יהנה. כה וכמהו לא-היה לפניו מלך, אשר-שב אל-יהנה בכל-לבבו ובכל-נפשו ובכל-מאדו--ככל, תורת משה; ואחריו, לא-קם כמותו. כו אך לא-שב הנה, מחרון אפו הגדול, אשר-חרה אפו, ביהודה--על, כל-הכעיסים, אשר הכעיסו, מנשה. כז ויאמר יהנה, גם את-יהודה אסיר מעל פני, כאשר הסרתי, את-ישראל; ומאסתי את-העיר הזאת אשר-בחרתי, את-ירושלם, ואת-הבית, אשר אמרתי יהיה שמי שם. כח ויתר דברי יאשיהו, וכל-אשר עשה: הלא-הם כתובים, על-ספר דברי הימים--למלכי יהודה. כט בימיו עלה פרעה נכה מלך-מצרים, על-מלך אשור--על-נהר-פרת; ויילך המלך יאשיהו, לקראתו, וימיתו במגדו, כראתו אתו. ל ויכרבוהו עבדיו מת, ממגדו, ויבאהו ירושלם, ויקברוהו בקברתו;

4. דברים ל"א י"ב – י"ג

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלהיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת. ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלהיכם כל הימים אשר אתם חיים על האדמה אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה.

5. דברים ד', ט-י:

רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך. יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב באמר ה' אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון.

6. רמב"ם בהלכות חגיגה פ"ג הלכות ה-ו

הקריאה והברכות בלשון הקדש שנאמר 'תקרא את התורה הזאת' בלשונה, אף על פי שיש שם לעוזות וגרים שאינן מכירין חייבין להכין לבם ולהקשיב אזנם לשמוע באימה ויראה וגילה ברעדה כיום שניתנה בו בסיני.

7. זוהר פרשת אחרי-מות, דף עג ע"א

ג דרגין אינון מתקשרן דא בדא: קודשא בריך הוא אורייתא וישראל.